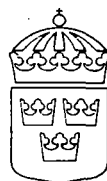


Bostadsutskottets yttrande

1991/92:BoU7y

Förslag i kompletteringspropositionen om den kommunala ekonomin avseende bostadsutskottets beredningsområde



1991/92
BoU7y

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 28 april beslutat att bereda bostadsutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1991/92:150 — kompletteringspropositionen — jämte motioner, avseende förslagen om kommunal ekonomi såvitt dessa rör bostadsutskottets beredningsområde.

Bostadsutskottet behandlar i detta yttrande förslaget i propositionen om att statsbidraget till bostadsanpassning m.m. skall slopas den 1 januari 1993 och i stället gå upp i det generella statsbidragssystemet till kommunerna.

Propositionen

Regeringen föreslår i proposition 1991/92:150 bilaga II:2 yrkande 5 (s. 117) att riksdagen godkänner att statsbidraget till bostadsanpassning m.m. slopas per den 1 januari 1993.

Motionerna

Följande motionsyrkanden behandlas i yttrandet till den del de avser frågor inom bostadsutskottets beredningsområde:

1991/92:Fi44 av Lars Werner m.fl. (v) vari yrkas

13. att riksdagen avslår regeringens förslag till ett nytt generellt statsbidragssystem.

1991/92:Fi84 av Ingvar Carlsson m.fl. (s) vari yrkas

6. att riksdagen godkänner förslagen till ett nytt generellt statsbidragssystem för kommuner i enlighet med vad som anges i motionen ovan.

1991/92:Fi86 av Eva Johansson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om likvärdig service och trygghet för handikappade.

Utskottet

Regeringen föreslår i kompletteringspropositionens bilaga II:2 avsnitt 2.5 Bostadsanpassningsbidrag m.m. att statsbidraget till vissa bidragsformer inriktade mot bostadsanpassning m.m. skall upphöra den 1 januari 1993. De bidrag som berörs är bostadsanpassningsbidraget, bidraget för att återställa handikappanpassade bostäder samt ett bidrag till kommuner för kostnader i samband med omhändertagande och förvaltning av vissa lyftanordningar m.m. för handikappade. Det sistnämnda bidraget beviljas enligt ett regeringsbeslut den 29 januari 1987.

Bostadsanpassningsbidraget utges enligt förordningen (1987:1050) om statskommunalt bostadsanpassningsbidrag. Bidrag lämnas för sådana anpassningsåtgärder i och i anslutning till en bostadslägenhet som behövs för att den skall vara ändamålsenlig som bostad för den handikappade. Kommunerna sköter bidragsgivningen och betalar ut bidragen. I vissa fall skall dock länsbostadsnämnden pröva dessa ärenden. Staten lämnar bidrag med 40 % av kommunernas kostnader för bostadsanpassningsbidrag.

Bidrag för att återställa handikappanpassade bostäder i flerbostadshus och i småhus som upplåts med hyresrätt kan utgå enligt förordningen 1985:489. Staten lämnar bidrag med 50 % av den godkända kostnaden under förutsättning att kommunen lämnar ett kommunalt bidrag med 50 %. En ytterligare förutsättning är att kostnaden överstiger 5 000 kr.

I propositionen framhålls bostadsanpassningens viktiga roll inom äldre- och handikappomsorgen. Mot denna bakgrund anses det inte vara godtagbart att bostadsanpassningen blir en helt oreglerad verksamhet i och med att förordningen om statskommunalt bostadsanpassningsbidrag upphör att gälla. Av detta skäl aviseras att riksdagen kommer att föreläggas en proposition med förslag om en särskild reglering där kommunerna ges skyldighet att svara för bostadsanpassningen. Denna reglering avses träda i kraft samtidigt som ett nytt generellt statsbidrag till kommunerna införs.

Några yrkanden som direkt tar upp regeringens förslag om att avveckla bostadsanpassningsbidragen m.m. återfinns inte i de med anledning av propositionen väckta motionerna. Utskottet tar emellertid i yttrandet upp fyra motionsyrkanden med vissa principiella synpunkter på det föreslagna generella statsbidragssystemet som också får betydelse för hur stödet till bostadsanpassning m.m. bör utformas.

I den socialdemokratiska partimotionen Fi84 diskuteras vissa negativa effekter som kan bli följden av införandet av ett generellt statsbidragssystem. Motionärerna framhåller att effekterna på bl.a. handikappområdet måste analyseras. Enligt deras uppfattning hade det vidare varit önskvärt att de av regeringen aviserade förslagen för att eliminera de problem som omläggningen av bidragssystem skulle kun-

na leda till på handikappområdet kunnat presenteras samtidigt som de nu aktuella förslagen. I motionens yrkande 6 föreslås dock att riksdagen i enlighet med vad som anförts i motionen bör godkänna förslagen till ett nytt statsbidragssystem.

Även i motion Fi86 (s) framförs vissa farhågor för att övergången från specialdestinerade bidrag till ett generellt statsbidragssystem kan leda till problem för handikappade. En befärad konsekvens kan bli att skillnaderna mellan kommunerna i den sociala servicen ökar. Enligt motionärerna finns hos många en sådan oro vad gäller effekterna av att statsbidraget till bostadsanpassning tas bort. I motionen föreslås riksdagen ge regeringen till känna vad som anförts om likvärdig service och trygghet för handikappade.

I Vänsterpartiets partimotion Fi44 yrkande 13 samt i motion Fi92 (v) föreslås riksdagen avslå regeringens förslag till ett nytt generellt statsbidragssystem. I partimotionen anförts att ett generellt statsbidrag bör ges till kommunerna sektorsvis. Möjligheten till stimulansbidrag till kommunerna föreslås finnas kvar. Avslagsyrkandet i motion Fi92 (v) motiveras främst med de svåra ekonomiska omställningsproblem för vissa kommuner som regeringsförslaget anses leda till.

Bostadsutskottet har vid ett flertal tillfällen understrukt vikten av att våra bostäder och bostadsområden i möjligaste mån utformas på ett sådant sätt att de blir tillgängliga för alla. Bidraget till bostadsanpassning har i detta sammanhang spelat och kommer att spela en viktig roll. Det är givetvis angeläget att villkoren för stödet till anpassning av handikappades bostäder inte kraftigt varierar mellan olika kommuner. Hittills har en likartad bedömning garanterats genom de regler som tillämpas som villkor för att det statliga bidraget skall utgå. Som även konstateras i propositionen är det inte acceptabelt att lämna verksamheten med bostadsanpassning helt oreglerad på det sätt som skulle bli fallet om det särskilda statsbidraget avvecklas utan att andra åtgärder samtidigt vidtas.

Bostadsutskottet har förståelse för att en avveckling av de specialdestinerade bidragen kan skapa oro för att stora olikheter i kommunernas insatser för bl.a. bostadsanpassning skall uppstå. Utskottet anser emellertid att det av regeringen aviserade förslaget om en fortsatt reglering av verksamheten med bostadsanpassningsbidrag till stor del borde kunna undanröja denna oro. Som anförts i de socialdemokratiska motionerna hade det varit till fördel om förslaget om reglering av kommunernas skyldighet att svara för bostadsanpassningen redan föreläggat. I propositionen anförts dock att ett förslag avses föreläggas riksdagen i sådan tid att en reglering inom detta område kan träda i kraft samtidigt som ett nytt generellt statsbidrag införs.

Inriktningen på regleringen bör enligt propositionen vara att bostadsanpassningsbidrag skall utges för sådana åtgärder i och i anslutning till en funktionshindrad persons bostad som behövs för att den skall vara ändamålsenlig som bostad för personen i fråga. Detta är också utgångspunkten för dagens bidragsregler. Med anledning av vad i

propositionen anförts förutsätter utskottet att den av regeringen förordade lösningen inte skall ge ett sämre stöd till bostadsanpassning än vad som utgår i dag.

Beträffande de frågor i den nu aktuella delen av propositionen som bostadsutskottet har att överväga kan förslaget att avveckla statsbidraget till bostadsanpassning m.m. accepteras på de grunder som ovan anförts. Enligt utskottets mening bör således riksdagen godkänna yrkande 5 (s. 117) i propositionens bilaga II:2 om att statsbidraget till bostadsanpassning m.m. slopas per den 1 januari 1993. Utskottet förutsätter att de synpunkter om likvärdig trygghet vad gäller bostadsanpassning m.m. som förs fram i motionerna Fi84 (s) och Fi86 (s) kommer att kunna beaktas i samband med att förslaget om reglering av kommunernas skyldigheter på området utarbetas. Under alla förhållanden finns — vid behandlingen av detta förslag — möjlighet för riksdagen att om så skulle anses påkallat åter ta upp de av motionärerna aktualiserade frågorna.

Vad rör förslagen i motionerna Fi44 (v) yrkande 13 samt Fi92 (v) om ett avslag på propositionen i nu aktuell del finns enligt bostadsutskottets uppfattning inte skäl att tillstyrka dem.

Stockholm den 19 maj 1992

På bostadsutskottets vägnar

Agne Hansson

I beslutet har deltagit: Agne Hansson (c), Oskar Lindkvist (s), Knut Billing (m), Bertil Danielsson (m), Erling Bager (fp), Lennart Nilsson (s), Ulf Lönnqvist (s), Rune Evensson (s), Ulf Björklund (kds), Dan Eriksson i Stockholm (nyd), Britta Sundin (s), Birger Andersson (c), Marianne Carlström (s), Inga Berggren (m) och Lars Stjernkvist (s).

Från Vänsterpartiet, som inte företräds av någon ordinarie ledamot i utskottet, har suppleanten Eva Zetterberg (v) närvarit vid den slutliga behandlingen av ärendet.

Meningsyttring av suppleant

Meningsyttring får avges av suppleant från Vänsterpartiet eftersom partiet inte företräds av ordinarie ledamot i utskottet.

Eva Zetterberg (v) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Utskottet börjar med "Bostadsutskottet har" och slutar med "tillstyrka dem" bort ha följande lydelse:

En grundsten i en socialt inriktad bostadspolitik är allas rätt till en god bostad. Denna rätt får inte förvägras vissa grupper genom att bostäderna inte görs tillgängliga för människor med handikapp. Det är också en självklarhet att samhället har ett ansvar för att varje bostad

individuellt kan anpassas efter den handikappades förutsättningar. Bostadsanpassningsbidraget har en mycket viktig uppgift att fylla i detta sammanhang. Det kan därför inte vara rimligt att som regeringen föreslå att detta bidrag slopas utan att effekterna av ett sådant beslut samtidigt analyseras.

Bostadsanpassningsbidraget är bara ett av de specialdestinerade bidrag som föreslås slopas i kompletteringspropositionen och ersättas med ett generellt statsbidragssystem. Som anføres i Vänsterpartiets partimotion Fi44 får ett byte av bidragssystem inte innebära att staten avsäger sig möjligheten att styra bidragen mellan olika sektorer. Det måste också finnas en möjlighet att med stimulansbidrag till kommunerna stödja speciellt angelägna områden. Ett sådant behov kan särskilt föreligga på det sociala området.

Behovet av att genom statliga åtgärder garantera en grundtrygghet på det sociala området gäller inte minst samhällets insatser för de handikappade. I motion Fi86 (s) framhålls den oro som många handikappade i dag känner för att omläggningen av bidragssystem kommer att medföra en social nedrustning i vissa kommuner. Bostadsutskottet anser det vara självklart att rätten till bostadsanpassningsåtgärder m.m. inte får göras beroende av den enskilda kommunens ekonomiska läge eller den för tillfället rådande politiska majoriteten. Hittills har statsbidragen för bl.a. bostadsanpassningsåtgärder varit en viss garanti för att sådana skillnader inte uppstår. Regeringen aviserar visserligen en reglering av kommunernas skyldigheter avseende bostadsanpassningsverksamheten men något förslag föreligger ännu inte. Som anføres i Vänsterpartiets partimotion måste ett nytt och mer genomarbetat förslag om statsbidragen till kommunerna utformas. I ett sådant arbete är det av särskild vikt att de nu diskuterade frågorna om de handikappades rättigheter ingående analyseras.

Mot den redovisade bakgrunden anser bostadsutskottet att riksdagen bör tillstyrka förslagen i Vänsterpartiets partimotion Fi44 yrkande 13 och Fi92 (v) om att avslå propositionen i nu aktuell del. Riksdagen bör vidare med anledning av dessa motioner samt motion Fi86 (s) ge regeringen till känna vad som ovan anförts om vikten av bostadsanpassningsverksamheten och likvärdig trygghet på detta område oavsett bostadsort. Motion Fi84 (s) yrkande 6 bör avslås.

